

Український ВІСНИК

Часопис Союзу Українців Румунії. Рік видання XXX. № 7-8 (квітень) 2023

ХРИСТОС ВОСКРЕС! ВОІСТИНУ ВОСКРЕС!

Дорогі українці!

Від імені провodu Союзу українців Румунії
бажаю вам щасливого Великодня, сповненого
надіями, світлом і радістю!

Нехай величне свято Воскресіння
Господнього осяє ваші оселі та зігріє ваші
душі, принесе мир і злагоду, щоб ви разом з
рідними та близькими вам людьми раділи
неоціненному дару – життю!

У цей святий день хай Господь благословить
вас з небес, зміцнить вашу віру та надихне
на добрі справи, дарує здоров'я, затишок і
душевний спокій!

Христос Воскрес!

Голова Союзу українців Румунії,
депутат Микола Мирослав Петрецький

Прочитайте:

- ❖ З діяльності депутата
Миколи Мирослава Петрецького
- ❖ Хроніку діяльності СУРу
- ❖ 209-і роковини Тараса Шевченка в
«Буковинській колиці української культури»
- ❖ Великдень у Негостині
- ❖ Відзначення 25-річчя відновлення роботи
лицею імені Тараса Шевченка
- ❖ Гарний початок, зразкова організація та
відданість забезпечують успіх
- ❖ Кабінет української мови теоретичного
лицею ім. Юлії Хашдеу в Лугожі

Хроніка діяльності СУРу

РОБОЧА ЗУСТРІЧ У МАРАМОРОСЬКІЙ ФІЛІЇ СУРУ

Попередні результати перепису населення та житла, заходи щодо збереження української мови, традицій і звичаїв на місцевому рівні, а також виявлення та вирішення різноманітних проблем, що виникають у сфері освіти українською мовою в Марамороському повіті, були обговорені під час робочої зустрічі членів та працівників Марамороської філії Союзу українців Румунії, організованої 9 березня у Сігету-Мармаціей. На засіданні був присутній голова СУР, депутат Микола Мирослав Петрецький.

Було також проаналізовано пріоритети Марамороської філії у короткостроковій, середньостроковій та довгостроковій перспективах, а також ефективність співпраці між місцевими організаціями СУР у повіті.

Окрім цих аспектів, члени Марамороської філії також обговорили діяльність місцевих обранців СУР та продовження підтримки, наданої Україні, через рік після повномасштабного російського вторгнення. Іншим пунктом порядку денного засідання було визначення у розширених рамках української ідентичності в Румунії і не тільки.

ВШАНУВАННЯ ШЕВЧЕНКА У ЛУГОЖІ

У Лугожі організували 10 березня панахиду за батьком української літератури Тарасом Григоровичем Шевченком. Захід відбувся в українській православній церкві Святого Володимира, де священник Іван Вергілій Бротней звершив службу. Після цього відбулося покладання вінків до погруддя Шевченка в парку Штрاند.

Голова Тіміської філії СУР Юрій Глеба, голова лугозької організації Іван Ковач, шкільний інспектор Марія Сабо Кондрей, директор Штюцької школи Микола Бензар, директор ліцею ім. Юлії Хашдеу Анда Урсулеску Лунгу, вчителі української мови та учні, які вивчають

БІЗНЕС-ФОРУМ ОРГАНІЗОВАНИЙ СУР У СПІВПРАЦІ З ЧЕРНІВЕЦЬКОЮ ТПП

16 березня в Чернівцях відбувся бізнес-форум за участі представників ділових кіл з числа етнічних українців Румунії та українських підприємців на тему «Можливості реалізації

ділового потенціалу Чернівецької області та співпраці в питаннях просування продукції місцевих виробників на румунський ринок».

Захід був організований за ініціативою Союзу українців Румунії та Чернівецької ТПП і був націлений на активізацію ділових контактів між представниками румунського та українського бізнесу в умовах російської військової агресії проти України.

Завдяки сприянню керівників філій СУР, особливо з Марамороського повіту, до Чернівців прибули 27 представників фірм та компаній з семи повітів Румунії. З українського боку до заходу долучились понад 40 представників малого і середнього бізнесу, зацікавлених у налагодженні співпраці з потенційними румунськими партнерами.

На форумі був присутній і голова СУР, депутат Микола Мирослав Петрецький, який розповів про підтримку, яку Румунія надає Україні, а також про необхідність посилення співпраці між двома державами, особливо в економічній сфері. Голова СУР також торкнувся теми транскордонного співробітництва, наголосивши на важливості реалізації повного потенціалу співпраці між прикордонними регіонами Румунії та України, де також проживають етнічні українці та румуни. Микола Мирослав Петрецький привітав відкриття нових пунктів пропуску на кордоні з Україною, висловивши переконання, що вони сприятимуть спрощенню переміщення осіб і товарів через спільний кордон між двома державами.

Свою чергою представники органів місцевої влади та суб'єктів підприємницької діяльності Чернівецьчини, серед іншого, висловили вдячність керівництву СУР за політичну, моральну та матеріальну підтримку, яку Україна і Чернівецька область, зокрема, отримують від української діаспори Румунії.

рідну мову взяли участь у вшануванні.

Також брали участь гості з України: заслужена артистка Ірина Стиць та майор Думітру Чернешов із Чернівців, які привезли в подарунок книжки та грамоти подяки комітету Філії СУР Тіміш, яка долучилася до підтримки біженців з України.

Художній момент був відтриманий групами учнів із Лугожу, Бетхаузена, Щуки та Петроаса Маре, а Микола Грінь з Реметя Міка виконав на пан-флейті колаж пісень. Анна Берегій присвятила свої вірші Кобзареві, а біля погруддя Шевченка Ірина Стиць виступила з емоційною декламацією, подякувала Союзу українців Румунії за допомогу українському народу.

(Продовження на 4 стор.)

3 діяльності депутата МИКОЛИ МИРОСЛАВА ПЕТРЕЦЬКОГО

ЗУСИЛЛЯ ЗАДЛЯ ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

Дорога повітового значення №185, що зв'язує село Луг над Тисою з рештою Марамороського повіту, ризикує стати непроїзною через обвал значної частини минулого року. Крім того, обвалена ділянка дороги також може негативно вплинути на залізничну колію поблизу і таким чином порушити або навіть призвести до закриття залізничного руху.

Хоча і депутат Микола Мирослав Петрецький, і представники місцевої влади ще минулого року повідомили про цю проблему повітову адміністрацію, лише 23 лютого цього року на місце виїхали спеціалісти, які відзначили загострення зсувних явищ.

За відсутності термінових заходів, спрямованих на запобігання зсуву ґрунту, наслідки зміщення маси землі вже помітні, в тому числі на рівні залізничної колії, що пролягає паралельно з автомобільною дорогою. Таким чином, під загрозою перебуває не тільки стабільність дороги, але й безпека залізничної інфраструктури та руху поїздів.

У разі обвалення схилу, що є досить ймовірним за відсутності негайних конкретних заходів як автомобільний, так і залізничний шляхи (що забезпечують єдиний зв'язок з історичним Марамурешом, в тому числі з Україною) будуть закриті, а село Луг над Тисою залишиться повністю ізольованим.

Таким чином, з огляду на термінову необхідність втручання для запобігання зсувам на дорозі повітового значення №185, Микола Мирослав Петрецький повідомив про цю серйозну ситуацію прем'єр-міністра Ніколая Чуке, закликаючи до схвалення негайних заходів для вирішення зазначеної проблеми та запобігання небезпеці ізоляції села і припиненню залізничного сполучення.

ПОЛІТИЧНІ ЗАЯВИ У ПАРЛАМЕНТІ

19 років тому, 2 квітня 2004 року, біля штаб-квартири НАТО в Брюсселі підняли прапор Румунії. Із цієї нагоди з трибуни Парламенту депутат Микола Мирослав Петрецький підкреслив, що це один із найважливіших моментів у нашій сучасній історії і завдяки цьому сьогодні наша країна користується найсильнішими гарантіями безпеки, водночас демонструючи свою рішучу роль чинника безпеки в регіоні та у світі.

Створення Альянсу стало результатом необхідності гарантувати демократичні цінності, зосереджені на якості життя громадян, а також на забезпеченні суверенітету та територіальної цілісності держав-членів.

Дедалі складніші виклики, кульмінацією яких стала незаконна та неспровокована війна, розв'язана Російською Федерацією проти суверенної та незалежної держави – України, показали, що ми повинні продовжувати зміцнювати НАТО як основу нашої колективної оборони.

Я твердо вірю, що вступ Фінляндії, яка офіційно стала 31-м членом НАТО, зробить нас ще сильнішими перед численними загрозами безпеці.

Водночас агресія Росії проти України об'єднала нас і ще більше зміцнила солідарність держав-членів у підтримці легітимних зусиль України в боротьбі проти експансіоністських прагнень Росії, а Румунія у цьому контексті надала всебічну підтримку Україні та українським біженцям.

Тим не менш ми повинні й надалі бути особливо пильними до кризових ситуацій, спричинених все численнішими гібридними діями Росії, яка, поширюючи хибні ідеї та концепції, у тому числі намагаючись спекулювати на почуттях незахищеності та невдоволення громадян, має на меті послабити та розділити країни-члени НАТО, використовуючи для цього популістські дискурси, часто засновані на нібито закликах до єдності, але кінцевою метою яких в дійсності є розкол, поширення ворожнечі, ксенофобії чи інших форм нетерпимості.

Я впевнений, що разом нам вдасться в майбутньому відстояти фундаментальні цінності цивілізованого світу, за які ціною свого життя борються наші українські сусіди та друзі, – заявив Микола Мирослав Петрецький.

Україна є важливим торгово-економічним партнером Румунії з великим потенціалом економічного співробітництва. З парламентської трибуни депутат Микола Мирослав Петрецький нагадав, що товарообіг з Україною має висхідну динаміку з 2016 року, з невеликими коливаннями в останні роки. Приблизно 600 румунських компаній експортували в Україну, а майже 1350 – імпортували. Понад 1000 румунсько-українських компаній зареєстровано в Румунії, водночас Україна входить до 10 найпривабливіших для прямих іноземних інвестицій румунів.

Маючи спільний кордон протяжністю понад 690 км, останніми роками Румунія та Україна започаткували чимало спільних програм і проєктів, спрямованих на сталий розвиток прикордонних територій двох країн. Загальна вартість цих спільних проєктів перевищує 80 мільйонів євро, укладено контракти на 64 великі інфраструктурні проєкти, інвестиції в інфраструктуру охорони здоров'я в прикордонній зоні, а також у зміцненні потенціалу для запобігання злочинності та спільних дій на випадок виник-

нення надзвичайних ситуацій в прикордонних регіонах двох держав.

Таким чином, незважаючи на складний геополітичний контекст, Румунія та Україна продовжують зміцнювати свої двосторонні торговельні та соціальні відносини. У цьому сенсі за останні два роки було знову відкрито три пункти пропуску, модернізовано десятки кілометрів залізниці як нормальної, так і широкої колії на кордоні з Україною, що привело до збільшення обсягів вантажопотоків на всіх прикордонних залізничних станціях.

У цьому контексті за ініціативи Союзу українців Румунії та Чернівецької торгово-промислової палати 16 березня у Чернівцях відбувся бізнес-форум, в якому взяли участь представники бізнес-середовища Румунії та України. Захід виявився успішним, зібравши 27 представників компаній із семи повітів Румунії, відповідно понад 40 представників МСП з України. Він був спрямований на підвищення потенціалу співпраці між представниками румунського та українського бізнес-середовища. СУР проводитиме й надалі такі періодичні зустрічі для стимулювання ініціатив транскордонної співпраці.

Під високоефективною освітою ми маємо на увазі освіту, яка дає якомога більше учнів з відмінними результатами в школі, учнів, які беруть участь у національних і міжнародних конкурсах та олімпіадах або національних тестуваннях тощо.

З трибуни Палати депутатів Микола Мирослав Петрецький наголосив, що якісна освіта також характеризується активною участю на всіх рівнях освіти, з якомога нижчим рівнем відсіву та найвищим відсотком соціально-професійно інтегрованих випускників.

Окрім підвищення рівня підготовки педагогічних кадрів і техніко-матеріальної модернізації навчальних закладів, якість освіти можна також підвищити шляхом збалансування кількості учнів у класі або організації позакласних освітніх програм та освітньої підтримки, які також включають нагородження учнів за особливі результати.

Союз українців Румунії зрозумів цей аспект, тому щороку організовує десятки тематичних конкурсів і таборів для учнів із винятковими результатами, а в результаті постійного діалогу з Міністерством освіти, повітовими шкільними інспекторатами та керівництвом шкіл, цього року, незважаючи на відсутність представника департаменту у справах меншин у Міністерстві освіти, вперше кількість учасників конкурсів та шкільних олімпіад, а також їхні результати відчутно зросли.

Разом з тим, з метою стимулювання успішності у навчанні депутат вніс законодавчу ініціативу про внесення змін до частини (4) статті 110 Закону №227/2015 як щодо розрізнення між преміями, отриманими на шкільних/позашкільних змаганнях та іншими преміями, так і щодо збільшення від 600 леїв до 1200 леїв розміру суми премій, що не підлягає оподаткуванню, отриманих учнями чи студентами або їхніми педагогами, за участь у шкільних/позашкільних змаганнях.

ОГЛЯДАЧ

Відкриття Румунсько-українського культурного центру

Голова Союзу українців Румунії Микола Мирослав Петрецький 24 березня взяв участь в урочистому відкритті Румунсько-українського культурного центру (РУКЦ) на запрошення Транскордонного факультету Університету «Нижнього Дунаю» в Галаці, з нагоди святкування 75-річчя від дня його створення. Миколу Мирослава Петрецького супроводжували генеральний секретар СУР Люба Ірина Горват та голова Галацької філії СУР Іляна Леон.

Важлива для румунсько-української академічної спільноти подія відбулася в рамках міжуніверситетського семінару Румунія-Республіка Молдова-Україна.

Румунсько-український культурний центр покликаний популяризувати та розвивати культурну спадщину двох країн, враховуючи геогра-

фічні та геополітичні умови, характерні для транскордонних територій. Метою центру є підтримка постійної освіти, розвиток і зміцнення

партнерства та національного і міжнародного співробітництва з культурними та науковими установами, організаціями та асоціаціями.

Голова СУР Микола Мирослав Петрецький привітав вищий навчальний заклад з 75-річчям. У своєму виступі він наголосив на важливості створення Румунсько-українського культурного центру та підкреслив тісні культурні зв'язки між двома країнами. Голова СУР також розповів про важливу роль української меншини в Румунії, відповідно, румунської меншини в Україні, як містка зміцнення відносин співпраці між Румунією та Україною. Микола Мирослав Петрецький відзначив необхідність пошуку спільних точок інтересу для забезпечення сталої співпраці та розвитку румунсько-українських двосторонніх відносин.

Понад 70 діячів академічних кіл м. Галац, представників вищих навчальних закладів з України та Республіки Молдова, представників посольств і консульських представництв, а також Департаменту румунів звідусіль взяли

участь у заході, який модерували ректор ВНЗ, доктор технічних наук, професор Пую Лучіан Джорджеску та декан Транскордонного факультету, доцент Джіна-Аврора Некула.

Перед відкриттям відбулася панахида за жертвами війни в Україні і тими, хто заклав перший камінь Транскордонного факультету. Панахиду відслужив представник Нижньодунайської архієпархії священник Лучіан Васіле П'єтроая у співслужінні Преосвященного отця Веніаміна, єпископа Південно-Бесарабського.

Румунсько-український культурний центр є важливим кроком у просуванні культурної та мовної ідентичності румунів з колишніх історичних провінцій, а також у зміцненні культурних і наукових відносин між двома країнами. Це конкретний приклад того, як освіта та культура можуть служити мостами між різними спільнотами, таким чином сприяючи взаєморозумінню та співпраці.

Хроніка діяльності СУР

(Продовження з 2 стор.)

ЗАХІД НА ВЕЛИКОДНЮ ТЕМАТИКУ ПІД НАЗВОЮ «ХРИСТОС ВОСКРЕС!» У КЛУЖІ

8 квітня «Клуб української малечі», який діє при Клузькій філії Союзу українців Румунії, організував захід на великодню тематику під назвою «Христос Воскрес!». Ведуча заходу Людмила Дорош, головний редактор дитячого журналу «Дзвоник», що виходить під егідою СУР, підготувала для дітей низку заходів. Діти дізналися про традиційні писанки, які готують українці ще з давніх часів, а також і про нові способи прикрашання яєць на Великдень з нетрадиційних матеріалів. Унікальним мистецьким центром писанкарів на Україні є музей «Писанка», що у м. Коломия, Івано-Франківська область. На момент його відкриття 26 жовтня 1987 року це був єдиний у світі музей писанки.

Далі пройшла діяльність, безпосередньо пов'язана зі святом Великодня. Одна з біженок, пані Марина Передерій з Херсона, навчила дітей створювати незвичайну писанку – на картоні великого розміру, із кві-

тів. Після чого діти спробували свої вміння у прикрашанні яєць одним із традиційних способів – із допомогою воску та фарби, створивши таким чином гарні крапанки. А завершився захід створенням писанок у техніці декупаж, використовуючи декоративні серветки.

Людмила Дорош та Ольга Сенишин пояснювали й спостерігали за діяльністю дітей, заохочуючи їх спілкуватися українською мовою, а також стежили за тим, щоб творча діяльність проходила належним чином.

І цього разу приміщення Клузької філії прийняло разом із членами філії багатьох українських громадян, які були запрошені взяти участь у заході разом зі своїми дітьми, щоб хоч на кілька годин забути драматичну ситуацію у своїй країні, щоб мати можливість чути та говорити рідною мовою, українською, щоб провести час з людьми, які пропонують їм безумовну підтримку, та поспілкуватися з присутніми.

Наприкінці зустрічі учасники висловили свою вдячність за цікаво проведений час, результатом якого було багато видів великодніх яєць. Діти пообіцяли, що й удома будуть готувати писанки вивченими на нашій зустрічі способами, і що обов'язково відвідають наш осередок з нагоди нових заходів для дітей.

СИМПОЗИУМ «РОЛЬ УКРАЇНСЬКОЇ ЖІНКИ У СУСПІЛЬСТВІ»

Марамороська філія Союзу українців Румунії організувала 11 березня симпозиум «Роль української жінки у суспільстві», який підкреслив вагомий внесок українських жінок на всіх рівнях румунського суспільства.

Розпочалося дійство з промов, які виголосили голова Союзу українців Румунії Микола Мирослав Петрецький, голова Марамороської філії Мирослав Петрецький, перший заступник голови СУР Василь Пасенчук та інші гості, зокрема голови місцевих організацій. Усі вони висловили визнання ролі та вагомому внеску українських жінок у румунське суспільство.

І в побуті, і в українській літературі жінка посідає центральне й особливе важливе місце. Надихаючим прикладом є Ольга Кобилянська, одна з найвидатніших українських письменниць, творчість якої ілюструє інтелектуальне суспільство того часу. Найвидатнішим аспектом життя відомої письменниці є її прихильність до емансипації жінок.

Під час святкування жіночого свята було наголошено на важливості вивчення рідної української мови в школах та щоденних зусиль вчителів, які прищеплюють любов до цієї мови учням. Були слова вдячності за важливу роль, яку українські жінки, та й жінки загалом, відіграють у нашому житті, а чоловіки присутні на заході подарували кожній жінці квітку на знак вдячності та поваги.

Шевченка вшанували в Клузж-Напоці

11 березня Клузька філія Союзу українців Румунії, у партнерстві зі спеціалізацією «Українська мова та література» університету імені Бабеша-Бойоя, провела культурно-науковий захід «209 років від дня народження Тараса Григоровича Шевченка». З вітальним словом виступив голова філії, доцент д-р Іван Гербіл, який підкреслив, що щорічне вшанування в березні українського національного поета Тараса Шевченка вже стало традицією в Клузж-Напоці, як і в усіх філіях та організаціях СУР. Українці Румунії вшановують поета-пророка різноманітними заходами та симпозиумами, присвяченими його життю і творчості.

І теперішній захід, присвячений великому Кобзареві, поєднав наукову складову з художньою. У першій частині були зачитані доповіді про життя і творчість українського національного поета, а в другій частині декламації віршів і виконання пісень на слова Шевченка.

Так, перша доповідь під назвою «Біографічний нарис Тараса Григоровича Шевченка» прочитала секретарка Клузького комітету СУР Світлана Онужик, в якому висвітлила моменти його екзистенційного шляху, який позначився не лише на його житті, а й на його мистецькій та літературній творчості.

У другій доповіді «Період Трьох літ (1843-1845) у творчості Тараса Шевченка» лектор д-р Міхаєла Гербіл розповіла про найплідніший період у житті Шевченка, коли він написав шедеври «Єретик», «Сліпий», «Наймичка», «Кавказ», «І мертвим, і живим...», «Холодний Яр», «Заповіт», «Великий льох», «Давидові псалми» тощо.

Останнім був виступ Івана Гербіля, з презентацією в PowerPoint пам'ятників Тарасу Шевченку як в Україні, так і за кордоном, зосередившись переважно на шести пам'ятниках, встановлених на честь Великого Кобзаря в Румунії: Бухарест (1952, 1998), Негостина (2005),

Сату-Маре (2009), Тулча (2011), Лугож (2015), Сіґету Мармаціей (2016).

Друга, художня частина, була справжнім святом поезії та пісень на слова Тараса Шевченка у виконанні гостей з України, надзвичайно талановитих і гарних людей, які, хоч і далеко від батьківщини, вшанували Шевченка з пафосом і відданістю, з любов'ю і вдячністю.

Так, на початку цієї частини заходу виступив гурт «Тріо Туткевичів», виконавши пісні на вірші Тараса Шевченка. За ними виступив Олексій Астаф'єв, який продекламував три вірші, а потім Валентина Боровяк та Віра й Марія Передерії. Ганна Лісіцина виконала класичний варіант пісні «Зоре моя вечірняя» під музику Бетховена. Гурт «Meeting Point» під керівництвом Юлії Скальської продекламував вірші, а Катерина Турчин прочитала вірш «Минають дні, минають ночі». Наталія Шевцова виконала пісню «Ой, тумане». Наприкінці художнього моменту Ліза Кадельник, меццо-сопрано Національної опери з Клузж-Напоки, увінчала надзвичайний виступ згаданих учасників, виконавши пісню «Рече та стогне Дніпр широкий», в той час як усі присутні встали на знак поваги до українського національного поета Тараса Григоровича Шевченка.

Одна із учасниць заявила: «Я не думала, що українці в Румунії можуть так глибоко шанувати нашого великого поета, і навіть не знала, що в Румунії встановлено шість пам'ятників Тарасові Шевченку. Видно дуже чітко, що він і ваш поет. Вітаю!», а інша учасниця зізналася нам: «Мене болить те, що я змушена була залишити свою країну, на яку напали росіяни, але я рада, що опинилася в такій українській громаді, як ця в Клузж-Напоці. Сьогоднішній захід, присвячений Великому Кобзареві, з усім тим, що в ньому відбулося, є ще одним доказом того, що українці повинні боротися за свою незалежність, за свободу і

за їхню велику культуру, яку цінують, як ми сьогодні переконалися, і в інших країнах світу. Сьогодні Клузж надав нам можливість віддати належне Тарасу Шевченку, нашому великому поету, мислителю, художнику та герою. І коли я кажу нашому, я маю на увазі всіх українців, де б вони не були на планеті».

Іван ГЕРБІЛ,
голова Клузької філії
Союзу українців Румунії
фото автора

ВІДЗНАЧЕННЯ 25-РІЧЧЯ ВІДНОВЛЕННЯ РОБОТИ ЛІЦЕЮ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

31 березня в Сігету Мармацієй, у партнерстві зі Союзом українців Румунії, відбулось урочисте громадське відзначення 25-річчя відновлення роботи Педагогічного ліцею імені Тараса Шевченка, єдиного навчального закладу в Румунії з українською мовою викладання.

У списку спеціальних гостей був голова Союзу українців Румунії Микола Мирослав Петрецький, а також представники парламенту, СУР, префектури Марамурешу, шкільних інспекторатів Марамурешу, Сучави та Тімішу. Також були присутні представники ОДА, Світової Української Координаційної Ради, директори шкіл з Румунії

та України, вчителі та випускники ліцею ім. Тараса Шевченка.

У приміщенні школи вчителі були залучені до організації кількох тематичних мастер-класів, які були спрямовані на розвиток навичок та інтересів учнів: «Оазис на підвіконні» під керівництвом Оксани Малярчук та Міхаєли Кравчук, «Переробка – форма екологічного захисту», організований вчителем Стеліаном Думітру, «Відкриття персональної виставки», на якій були представлені роботи учениці Роман Дімітріє Валентини з 10 класу та мастер-клас «Не забуваймо традиції» під керівництвом Дунки Валеріки та Данч Тамари. Крім того, був організований семінар, присвячений дитячому садку, який координували вчителі Каліна Александра Анка та Клемкович Меліса.

Згодом, директор ліцею Василь Куреляк відкрив засідання Круглого столу щодо ролі педагогічного ліцею імені Тараса Шевченка у навчанні рідною українською мовою. Голова СУР Микола Мирослав Петрецький наголосив на важливості якісної освіти та тісної співпраці між румунською та українською громадами в регіоні. У його виступі було наголошено на тому, що ліцей ім. Тараса Шевченка є одним із престижних навчальних закладів країни, який має на меті надати своїм учням якісну освіту, підготувати їх до навчання у вищих навчальних закладах та виховати відповідальних та активних громадян суспільства.

Він звернувся із закликом до політичних чинників, учителів української мови, в тому числі директорів шкіл, де вивчають українську мову, підтримати ліцей імені Тараса Шевченка, оскільки ця співпраця є єдиною гарантією того, що заклад буде здатний зміцнити свій престижний курс, який він здобув в останні роки. Голова СУР наголосив на ролі вчителя, здатного з самого початку прищепити учневі любов як до рідної, так і до державної мови, і навів приклад випускників школи, які нині керівники закладів чи дипломати, які неявно можуть зміцнювати престиж закладу.

Василь Куреляк зробив презентацію школи ім. Тараса Шевченка румунською та українською мовами, зосередившись на внеску ліцею у розвиток освіти в регіоні, підкресливши, що завдяки якісній дидактичній діяльності школа відіграє важливу роль у просуванні культурних і демократичних цінностей, будучи емблемою освіти та місцем відліку для учнів, які прагнуть реалізувати свій потенціал.

У рамках заходу також відбулася урочиста хвилина вшанування пам'яті Тараса Шевченка, після якої виконали державні гімни Румунії та України. На сцену вийшли учні та дошкільнята закладу, які разом із учнями-біженцями з України представили яскраву програму пісень та декламації віршів. Хорові ансамблі СУР з сіл Марамурешу надали гостям унікальну можливість відчувати традиційну українську музику та вірші.

209-і роковини ТАРАСА ГРИГОРОВИЧА ШЕВЧЕНКА в «Буковинській колисці української культури»

НЕГОСТИНА – 26 БЕРЕЗНЯ 2023

*«Подивіться лишень добре,
Прочитайте знову
Тую славу. Та читайте
Од слова до слова.
Не минайте ані титли,
Ніже тії коми,
Все розберіть... Та й спитайте
Тойді себе: що ми?...»*

(Т.Г. Шевченко: І мертвим, і живим...)

Щоб запобігти наріканню на зухвалість вселеною «негостинцям» в синтагмі заголовка, попереджуємо шановного читача в тому, що Негостину називали «П'ємонтою або колискою нашої української ментальності, пісенності, школи, культури» видатні особистості українського духовного вияву як з Румунії, так із України. Було б достатньо назвати проф. др. Івана Ребошапку та проф. др. Володимира Антофійчука, але поважний читач може збагатити собі відомості про це скромне оцінення культурного надбання негостинців, перечитуючи хоча б наші збірки «Живу рідним словом» (2014) та «Публіцистика. Події. Постаті» (2019)...

Головна дорога села Негостина була названа з давніх-давен Гостинець, оскільки нею проходили «гості» (у давній українській мові: гості = купці) по торговельному шляху із Львова до Дунайських портів. Після реформи освіти (1949р.) Негостинці переіменували Гостинець на «Вул. Тараса Шевченка». А після грудневої революції 1989 р., після падіння комуністичного «лагеру», прийшов у Негостину і розмістився на еспланаді Культурного Дому, незрівнянно-почесний гість негостинців – найсвітліша постать українського духу, і не тільки українського – **Тарас Григорович Шевченко!**

*

Чому саме в Негостину? Ось, просте але спонукливе насправді, запитання!

Яке б не було спрощене запитання, відповіді завжди безліч, бо «В кожного ума своя дума» – як гласить народна мудрість, а це завжди наближає людину до правди – але тільки за умови бажати такого зближення!..

Упорядкувати можливі відповіді допускається по-різному, але ми пропонуємо зупинитись на двох положеннях: **1. Подарунок погруддя Шевченка Негостині – це найвища оцінка затриманню, просуванню і збагаченню рідної української культури негостинцями, зокрема вшануванню Великого Кобзаря.**

2. Пам'ятник Емінеску в Чернівцях та пам'ятник Шевченка в Негостині – це найсолідніший духовний міст між українським та румунським етносами Буковини, принаймні!

Аргументів достатньо, джерела вище наведеного, можемо «приземлити» до поточного року. Розпочалось вшанування

Вічноживого Великого Кобзаря у Негостинській Церкві **Св. Дмитрія** заупокійним богослужінням, відправленим місцевим священником **Данієлом Петрашуком**, у присутності тутешніх мирян та почесних гостей – представників Союзу українців Румунії – **Миколи Мирослава Петрецького**, голови

СУРу і депутата української меншини у Парламенті Румунії, **Іллі Савчука**, голови Сучавської філії СУРу, інспектора у Шкільному повітовому інспектораті з питань викладання української мови, **Василя Шоймана**, мера громади Балківці, **Юліяна Кідеши**, заступника мера, **Петра Шоймана**, радника обраного від Балківської організації СУРу в місцевій раді, наставника ансамблю «Козачок», «духовних послів» з Чернівеччини заслуженої артистки України **Ірини Стиць** та вокального кватрету студентів Чернівецького Національного Університету ім. Юрія Федьковича, вокального гурту українців-біженців, які отримали братський приїзд у Сучавщині.

Після покладання квітів підніжжя пам'ятника **Шевченка**, на еспланаді негостинського культурного дому, пройшов вшанувальний концерт. У приблизно заповненому залі пролунали вітальні слова з сторони причетних до організування свята-шани препочесного **Батька Тараса**. Відмічуємо та оцінюємо постійну присутність в українських культурних заходах негостинця **Віктора Григорчука**, голови Яської філії СУРу. Негостинські українці склонили на мить голови і промовчали глибоко-глибоко у пам'ять своїх односельчан відійшовших у вічність: **Миколи Майданюка** (у 2019 р.) та **Івана Кідещука** (у 2022 р.), видатних постатей української пісні та українського красного слова, пісні та слова котрих лунають напевно у душі та серцях багатьох-багатьох негостинців. (O tempora! O mores! – Cicero)

Розпочато концерт, згідно всталеній традиції, ліричним моментом у виконанні групи учнів Негостинської школи, приготовлених викладачкою української мови **Лідією Даскалюк**. Декламування віршів Шевченка було переповнене емоціями, але щире, зворушливе й переконливе, а в нагороду годиться подати імена цих дітей як для їхнього заохочення, так і на добру згадку: **Васіяна Корома** (I клас), **Ребека Морошан** (I клас), **Наталія Фрасинюк** (III клас), **Вероніка Морошан** (V клас) та **Сара Гремаре** (V клас).

Під сердечними та довгими оплесками, бо ж любов негостинців до культурних заходів відома, виступали підряд, піснями на слова **Тараса Шевченка** та народними українськими, вокальні місцеві колективи «Червона калина» – наставник Нікуліна Клапон та «Негостинські голоси» – наставник Петро Шойман, вокальні гурти українців-біженців та студентів Чернівецького Національного Університету, як солістів.

Окремої уваги заслужив виступ ансамблю «Коломийка» (м. Серет) під професійним наставництвом **Зірки Янош** – відомої культурної діячки Серетчини і не тільки. На фоні

Євсебій ФРАСИНЮК

фото автора

(Закінчення на 11 стор.)

Христос Воскрес!

Воскресіння Господа із мертвих є найбільшим чудом, яке описують євангелісти. Ніхто не чув і не знав про Воскресіння доти, доки Ісус нам звістив, що ми живемо вічно та що Він воскресне. Увірувати, що Він встане із гробу було дуже важко навіть для Його учнів, які бачили великі чудеса та які діяли в Його ім'я. Це велике чудо не мало свідків, тому що ніхто із людей не сподобився бачити ту хвилину, коли Ісус встає та виходить із запечатаного гробу. Євангеліст Матфей пише, що сторожа не могла бачити світло Ангелів: «І ось стався великий землетрус, бо ангел Господній, який зійшов з неба, приступивши, відвалив камінь від дверей гробу і сів на ньому. Вигляд його був як блискавка, і одежа його біла як сніг. Зі страху перед ним ті, що стерегли, затремтіли і стали як мертві» (Мф. 28, 2-4). Воскресіння не мало свідків, але існувало багато тих, які бачили Його воскреслим і свідчили про те, що вони їхніми очима бачили Його, а їхнє засвідчення залишається нам твердою вірою Воскресіння Господнього та нашого воскресіння. Св. Ап. Павел затверджує коринтянам, що «Якщо Христос не воскрес, тоді марна й проповідь наша, марна й віра ваша.» А якщо Він воскрес, то і ми воскресемо.

Протягом історії нашої церкви свя-

щенники старались доказати, що Ісус Воскрес, зокрема невіруючим, які чекали доказів, щоб увірувати, що Христос Воскрес. Для мене є досить один самий доказ, який є найсильнішим: Воскресіння Христа перетворило Своїх Учеників у Апостолів, вони стали з учнів

посланцями. Послав їх Ісус по всьому світу, щоб розповсюджували християнську науку всім людям, і вони вже не страхалися, вже не боялися за своє життя, а йшли поміж поганів, щоб звістити правду. Всі апостоли від дванадцяти, за винятком Іоанна, померли мученицькою смертю. Вони скоротали своє земське життя за що? За Правду! Хто би погодився з-поміж нас умирати за якусь ідею? Хто би віддав своє життя за певне твердження? Думаю, що ніхто! Якщо Апостоли би були знали, що немає іншого життя, крім земського, якщо вони не були б дістали правдиву науку, то, думаю, що вони мали втекти від Христа і мали жити так, як жили інші люди. Але вони знали про Бога, про наше воскресіння і не мовчали. Чи лише вони віддали своє власне життя за Правду? Ні! Від Святого Архидиякона Стефана до сьогоднішнього дня тисячі людей передчасно померли за правду, тому що вони були певні, що смерть не є інше, а лише продовженням життя з Богом та що якщо Ісус Воскрес, то і ми воскресемо.

Християнин чи християнка, які вірять у Воскресіння Господнє, не святкують Воскресіння лише кілька днів, а потім в продовженні живуть у світських журбах. Християнин, який вірує у Воскресіння Ісуса Христа, переконаний, що у свою чергу воскресне та що кожний день цього життя є кроком до власного воскресіння та зустрічі з Отцем Небесним.

Отець Іван ЮРЧА

Неділя, коли ми віталися приказкою «Бечка б'є, не я б'ю, // За тиждень -- Великдень» являється найсвітлішим моїм спомином дитинства. Це одне з головних християнських свят, яке відзначається рівно за тиждень до Пасхи. В народі цю неділю називають Вербною (Вербицею, Квітною, Цвітною або Шутковою, Бечковою), бо вона символізує тріумфальний вхід Господній в Єрусалим, коли Іудеї зустрічали його з пальмовими лозами.

У краях, де пальми не ростуть, жителі обрали інше дерево, яке стало національним символом християнства. Українці замінили пальму саме вербою, оскільки це дерево першим розквітає і сповіщає прихід весни. Вербна стала символом живучості та пробудження природи після зимового сну. Таким чином верба (в інших регіонах вона має і інші назви, як шутка, бечка, рокита, котики, лоза, баська) діставала магичні сили і вибрана головним оберегом дому, людей, худоби або й рослин. Її прославляють і шанують в переказах, легендах, віршах та піснях. На Цвітну неділю віруючі несуть її гілки до церкви і освячують. Після літургії присутнім дарують освячені гілки, котрих вони несуть додому і зберігають спочатку у

Шуткова Неділя

вазах або прямо ставлять за образами і мають там перебути увесь рік, як потужний оберіг від усякого зла.

З давніх-давен, верба була символом родючості та самозбереження, бо

легко приймалася, скоро виростала і вперше зацвітала. Це дерево стало прикметою та гордістю у східнослов'янських селах. Верби садили біля криниць, обсаджували стави та гаї, забезпечували обабіч шляхи або вони могли рости на чистім полі, згідно з приказкою: «Де вода, там – верба»

Я так добре пам'ятаю нашу плачучу вербу над криницею – най улюблене місце для грання та схованок. А ще гарніше пам'ятаю ту вербу, котру посадила вже 80-літня моя баба Ливонка, таки перед очима своїх правнуків. Вибрала для неї вигідне місце, таки на передхаті, щоб мали змогу засідати всіма разом за круглим столиком під її затишнім холодом. На щастя, за її останні сім років життя, ще змогла потішитися вже високою вербою, яка обгортала правнуків своїми обвислими гілками, ніби пестила їх під прохолодною живо-зеленою парасолькою.

З Вербною неділею пов'язаний обряд злегка бити вербовими гілочками тих, хто лишився в хаті та не святить вербу. Це супроводжується ритуальними при-

Валерія ШОВКАЛЮК
(Закінчення на 9 стор.)

На Великдень у Негостині

Настало Воскресіння Христове – найбільше християнське свято, яке символізує перемогу над смертю та відкуп-

лення людства від гріхів. Тому це свято – торжество перемоги Божої любові над силами зла. Воскресіння Христове є Боже диво. Саме з любові до нас, людей, Ісус прийшов у цей світ і прийняв людське тіло, з любові до нас прийняв страждання і смерть на хресті, і з любові до нас Він воскрес третього дня, щоб ми воскресли разом з ним до нового, вічного життя.

Всі християни, котрі вірують у Бога, приготуються до великого свята. Переходять через великий піст, ходять до церкви, прославляють Ісуса Христа і

чекають з радістю Воскресіння Хрестове. Це велике свято завжди відбувається весною, коли всі люди роблять чисто у хаті і надворі, бо так належить стрічати свято – з чистотою в серцях і в душі. Наші господині шукають різні рецепти до святкового столу на Великдень. Приготують писанки, паску, йдуть на Воскресіння Христове вночі, а потім освячують кошики. Тут кладуть паску, писанки, сир, ковбасу навкруги, яйця, масло. З масла одні жінки

знають зробити ягнятко, котре кладуть посередині кошика. Кладуть і фрукти, зелену цибулю, зелений чісок і хрін. Накривають гарним рушничком, кладуть і свічку, і так ідуть до церкви святити паску. Після Воскресенної Служби, рано як приходять додому із церкви, перший раз кладуть одну галунку червону на таріль із водою свяченою і миють лице, щоб були гарні як галунка і здорові цілий рік. Потім кажуть молитву «Отче Наш», беруть дори, котру принесли із церкви і починають угощатися із свяченого кошика. Кожний бере писанку, чокаються і кажуть «Христос Воскрес!»

Бажаю всім здоров'я радості і миру.

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Феліція ГРИГОРАШ

фото авторки

(Продовження з 8 стор.)

казками: «Верба б'є – не я б'ю, // За тиждень – Великдень.» або «Будь великий, як верба // Та здоровий, як вода // І багатий, як земля. Також з жартівливими привітаннями, як оце: «Не вмирай, не конай, // Великодня дожидай!»

Хлопці та дівчата, коли виходили із церкви з освяченими гілками, на подвір'ї або по дорозі додому, злегка побивали знайомих, жартівно промовляючи приказку: «Лоза б'є, не заб'є // За тиждень – Великдень.»

Вербою били, щоб здорові, веселі та багаті були. Дітей били, щоб сильні були, добре росли та сприйняли життєву силу весни.

Обрядовий жест побиття гілками по руках або по спині найяскравіше запам'ятався мені, хоч тоді я дуже мало розуміла, що тим жестом ми дарували відчуття щастя та душевного тепла. Бо саме це найбільше бракує у ставленні один до одного і сьогодні.

Тепер давні привітання переосмислю-

Шуткова неділя

ні в нових життєвих обставинах і набирають різноманітні оформлення. І сучасна релігійна символіка України міняється, бо поєднує язичницькі обряди з християнськими і створює своєрідний новий синтез. У великій мірі цьому сприяли соцмережі. Читаємо їх у віршах та прозі або смс, до яких часто додають гарні тематичні картинки. На зразок подаю одне з них: „Вітаю тебе з чудовим святом і бажаю у Вербну неділю пам'ятати про те, що найважливіше в житті. Це – любов до близьких, вміння прощати, бажання бути поруч з рідними у важку хвилину. Нехай це свято очис-

тить наші душі та серця, відкривши їх для всього найкращого!»

Не було дивно зауважити, що найчастіші привітання в Україні були на тему спокою: Миру та щастя!

На сьогоднішні часи я вже не можу говорити про збереження обрядів, бо вони вже майже призабуті або чимраз поблідлі та зовсім передані церкві та старшим поколінням. Вже не можу бачити дітей, котрі би ще знали про обряд побиття вербовими гілками. Зате радію, що дітей в церквах багато і що з наявною утіхою та пошаною носили зелені гілочки. Їм передалося й те, що тендітні прутики свячені, тож гріх топтати їх ногами. Тому мені було по душі спостерігати коротку сценку в церкві, коли матір застала донечку, тихими жестами, щоб та гарненько позбирала всі дрібненькі уривки гілок, бо ніяк не слід мати їх під ногами.

Верба і калина – два українські найдушевніші символи, а звідси – нова приказка: «Без верби і калини – нема України!»

Освітній проєкт «Знайомимося з Тарасом Шевченком» у Верхній Рівні

Відкритість до культурного та мовного розмаїття є важливою та законною турботою сучасного суспільства, цю концепцію транспонували 23 березня представники школи Верхньої Рівни в рамках освітнього проєкту «Знайомимося з Тарасом Шевченком». Захід підкреслив шанування української літератури, рідної мови та любов до Великого Кобзаря, національного поета України, який залишив у літературному світі непересічний слід.

Діяльність була організована вчителями: Петрецька Лариса, Клемкович Маріана, Брумар Малайчук Оля та Бабота Юліана, які доклали багато зусиль та інтересу до раннього навчання малюків. Задуманий як інтерактивний освітньо-культурний проєкт, захід був насичений енергією та емоціями. Він дебютував піснями, присвяченими Тарасу Шевченку, вчителі співали разом зі учнями, підтримували їх гучними оплесками та заохочували відкрито віддавати шану видатній літературній особистості.

У підготовленому спеціально до цього заходу матеріалі було представлено життя і творчість Шевченка, підкреслено значення та роль жінки в його творах, зокрема, з посиланням на поему «Катерина». Під емоційними поглядами вчителів та батьків учні продекламували вірші поета, демонструючи своє ставлення до української літератури.

Освітній проєкт організовано у партнерстві з Союзом Українців Румунії – Марамороська філія, яка є популяризатором культури, літератури та прихильником українського народу. Були присутні голова СУР Марамуреш професор Мирослав Петрецький, член місцевої організації Луг над Тисою Самбор Анна, заступник Василь Пасенчук і Лаурук Михайло, член СУР. Вони відзначили важливість навчання українською мовою та необхідність інтенсивного вивчення в школах таких поетів, як Тарас Шевченко, а також будь-якого предмету, який розвиває інтелект учнів.

Після завершення заходу учні, вчителі, батьки та гості взяли участь у святковій трапезі, де продовжилися літературні бесіди, оточені духом Великого Кобзаря.

Захід, присвячений Тарасові Шевченку

Тулчанська філія Союзу українців Румунії організувала 23 березня важливий захід, присвячений Тарасу Шевченку, одній з найвизначніших постатей України, символу боротьби за свободу і справедливість.

Захід розпочалася з покладання вінків до погруддя поета, в якому взяли участь важливі особистості, зокрема голова СУР, депутат Микола Мирослав Петрецький, генеральний секретар Союзу та голова філії Сату Маре Люба Горват, заступник Повітової Ради – Тулча Михай Хулені, а також чотири представники місцевої адміністрації з української області Запоріжжя разом із членами місцевої організації Тулча.

Після покладання вінків захід продовжився круглим столом, який

відбувся в залі «Михайл Когелнічану» Тулчанської повітової ради. Мер міста Тулча Штефан Іліє, Люба Бучок шкільний інспектор Повітового Інспекторату та Надія Ігнатенку з громади росіян-липованів були долучені до згаданих раніше. Дискусія була присвячена творчості поета Тараса Шевченка та її значенню для незалежності та свободи України.

Під час обговорень четверо представників з України вручили на знак подяки плакетки та нагороди представникам повіту. Наприкінці виступів дві вокальні групи Тулчанської організації продекламували вірші та виконали пісні, усі з творчості великого поета.

Подія мала особливе значення для української громади Тулчі та для всієї української спільноти. Заходом Союз українців Румунії ще раз підкреслив важливість збереження традицій і культури в умовах глобалізації, а також фундаментальну роль культури у сприянні міжкультурному діалогу та миру у світі.

У перші березневі дні ми вшановуємо великого сина українського народу – Тараса Григоровича Шевченка, геніального поета, якого називають Кобзарем і Пророком нації. Протягом двох днів, 18-19 березня, Ботошанська філія СУР із залученням навчального закладу комуни Киндешти провели в місті Ботошани та селі Киндешти ряд заходів, присячених цій визначній постаті, під час яких учні та бувша викладачка Олімпія Іваничук, згадали цікаві епізоди з життя поета, прослухали вірші, присвячені Кобзарю, почули улюблені пісні за віршами поета.

Власне дійство розпочалося з виконання гімнів Румунії та України у виконанні учнів Деніси Аніцулесе та Деніси Антіки. Урочисте виконання Державного Гімну Румунії та України стало емоційним початком велелюдного зібрання.

На пропозицію голови Ботошанської філії Віктора Семчука хвилиною мовчання присутні вшанували пам'ять Тараса Шевченка та захисників, які загинули за незалежність і територіальну цілісність України.

Слідували короткі промови голови Ботошанської та Яської філій СУР, які представили особистість великого Кобзаря, актуальність його творчості для сучасних поколінь та заклики до українців, де би вони не жили. Восьмирічний талановитий соліст Кароль Яремчук підняв публіку на ноги пафосною та проникливою інтерпретацією

Шевченківські дні у Ботошанській філії

пісні «Реве та стогне», та румунської пісні «Якою би була весна без квітів». Нагадаємо, нещодавно юний соліст отримав нагороду у своїй віковій категорії у м. Роман. Слідували виступи учнів середньої школи села Михайлени та Киндешти: Етіка та Патріція Апрутесей, Наомі Мунтяну, Екатерина Граміштяну, Карла Іоана Антика, Анастасія Косте, Юліана Думітраш, під керівництвом вчительки української мови Ірини Ватаманюк та Марії Космович.

Свято, присвячене Шевченку, було б убогим, якби в програмі не було пісень на вірші великого поета та українських народних танців. Слідом за ними виступив ансамбль

«Весна» із сьютою українських народних танців та вінцем українських пісень у виконанні солісток філії Деніси Аніцулесе, Деніси Антіки та Паули Чернодолі.

Програма, підготовлена Ботошанською філією СУР, завершилася винятковою презентацією українських пісень («Реве та стогне», «На високій кручі» «Спочивати вже пора» у виконанні вокального гурту «Вишиванка» зі Старого Волчинця, Україна, та низ-

кою румунських пісень у виконанні духового оркестру «Буковинські квіти».

Віктор ГРИГОРЧУК
заступник голови СУР

Фото автора

209-і роковини ТАРАСА ГРИГОРОВИЧА ШЕВЧЕНКА в «Буковинській колисці української культури»

(Продовження з 7 стор.)

ударних інструментів, хор, за підтримкою оркестру, виконав козацько-стрілецьку пісню «Ой у лузі, червона калина» (Слова – Степан Чарнецький та Григорій Трух, музика Степана Чарнецького), і в ту мить присутній люд наче припинив дихання, а серцем і душею полинув на поле бою українців за свободу й суверенність, помолившись за їхню перемогу. На очах забриніли сльози нестримного болю, але й палкої надії на визволення від злого...

Коли притихли довгі-довгі оплески, як на диво, захмарене до тоді небо раптом розслонилось і яскраві і так бажані промені весняного сонця проникли у зал крізь великі віконні проходи. На поданім фото це можна спостерігти... Наближивши уста до вуха мого приятеля, я прошептав: *Це пан Янош Валеріян, батько Зірки, із чистого неба усміхнувся вдячно своїй дочці і всім негостинцям, з котрими так віддано вшановували Шевченка!*

Концерт завершила апофеозно щира подруга негостинців, Чернівчанка Ірина

Стиць, заслужений артист України, яка піснею і сценічними рухами потужно вселяє надію на свободу рідного краю, на мир і злагоду у світі. У повторний раз вона подарувала, разом із другом-героєм України представникам місцевої влади прапор України з підписами чернівецьких нинішніх героїв та низько уклонила перед присутніми, в тому числі і перед румунським народом, за величезну допомогу, надану українцям-біженцям та Україні в цілому, в її боротьбі за волю, за державну суверенність, за гармонійне майбутнє в Європі.

Кабінет української мови у теоретичному ліцеї ім. Юлії Хашдеу в Лугожі

У Теоретичному ліцеї імені Юлії Хашдеу в Лугожі Тіміського повіту діє українська секція. Нещодавно тут був відкритий сучасний кабінет української мови та літератури за фінансової підтримки Союзу українців Румунії. Кабінет поєднує усі необхідні інформативні матеріали, матеріальні об'єкти, технічні засоби для навчання рідної української мови. Приміщення оформлене відповідно до сучасних вимог наукової організації роботи вчителя та учнів, яка виступає гарантом якісного викладання української мови та літератури в ліцеї імені Юлії Хашдеу.

Шкільний інспектор української мови у Тіміському повіті Марія Сабо-Кондрей розповідає про роль, яку відіграє кабінет у процесі навчання української мови та літератури: «Кабінет української мови має важливу роль. Він відповідає вимогам сучасної освіти, для покращення уроків, створення організованої основи для здійснення освітнього процесу, а також становить новий спосіб досягнення ефективності навчання. Кабінет пропонує найвигідніше використання сучасних засобів та всіх навчальних матеріалів відповідно до змісту уроку, також пропонує оптимальні умови для викладача як для підготовки, так і для проведення уроків, а також для перевірки знань, спрямованих на вдосконалення навчального процесу та покращення викладацької діяльності.»

Навчання української рідної мови в Тіміському повіті набирає обертів, у тому числі за допомогою СУРу, стверджує Марія Сабо-Кондрей: «У Тіміському повіті понад 600 учнів вивчають українську рідну мову. У ліцеї імені Юлії Хашдеу в Лугожі є 106 учнів у 9,10,11 та 12 класах. Тут є українська секція, головний викладач – Віолета Манзур. Вона викладає українську мову та літературу і робить так, щоб уроки української мови були для дітей привабливими. У нас багато культурних подій та конкурсів. 12 березня ми провели повітовий етап олімпіади з української мови та літератури, на якому учні отримали гарні результати. Учениця 12 класу Андрея Бобля отримала найвищу оцінку – десять. На національному етапі олімпіади з української мови та літератури візьмуть участь 20 учнів і надіємось, що так само наші учні отримують гарні результати. Наступного місяця відбудуться інші конкурси, такі як: «Конкурс з історії й традицій української меншини», «Конкурс української поезії», а також інші культурні події, які підтримує СУР.

Ми дуже вдячні СУРу, зокрема голові Миколі Мирославу Петрецькому, за те що він допомагає українській меншині. Ми знаємо, що головне для маленьких діточок, для учнів, знати, що їх хтось підтримує, що їм хтось допомагає, щоб вони не забували свою рідну мову та свою ідентичність, та щоб вони, у свою чергу, передавали і продовжували все що наше та ніколи не забували своє коріння.»

«Мене звати Андрея Бобля. Я учениця 12 класу теоретичного ліцею імені Юлії Хашдеу в місті Лугож. Я люблю вивчати українську мову, беру участь у різних конкурсах з української мови. Нещодавно я взяла участь в повітовому етапі олімпіади з української мови, на якому отримала оцінку десять. Тепер маємо і гарний кабінет української мови, де проводимо цікаві та інтерактивні уроки.»

Вчителька Віолета Манзур розповідає як відбулося відкриття сучасного кабінету української мови: «Важливим досягненням для української секції нашого ліцею було відкриття сучасного кабінету української мови за фінансової допомоги СУР. Це відбулося 6 березня. Були присутні голова СУРу, депутат Микола Мирослав Петрецький, голова Тіміської філії СУР Юрій Глеба, голова Арадської філії Гаврило Миколайчук, голова Лугозької організації Іван Ковач, шкільний інспектор української мови Марія Сабо-Кондрей, директор восьмирічної школи с. Штюка Микола Бензар, мер села Штюка Василь Бежера, директорка ліцею Анда Урсулеску Лунгу, вчителі української мови, а також учні. Після урочистого перерізання стрічки та відкриття кабінету, парох української православної церкви міста Лугож Віргілій Бротней освятив кабінет. Потім концертну про-

граму провели дитячі ансамблі: «Молода надія» з міста Лугож; «Кедровина» з села Петроаса Маре, «Веселі діточки» з села Штюка та «Гармонія» з села Бетхаузен, учні загальної школи з Бирни та група дошкільнят дитячого садка села Штюки.»

Далі вчителька Віолета Манзур розповідає про українську секцію ліцею та про здобуті результати учнями протягом часу: «Українська секція у нашому ліцеї була заснована у 2007 році, а сьогодні маємо чотири класи: 9, 10,11 та 12, у яких навчаються понад 100 учнів. Вони приходять з різних населених пунктів, де вивчають українську рідну мову, таких як: Лугож, Штюка, Дарова, Бетгаузен, Бирна, а також з повіту Караш-Северін. Крім української мови та літератури, вони вивчали українською мовою ще історію і традиції українців, а тепер релігію. Наші учні з великим задоволенням беруть участь у різних конкурсах, Вони мають гарні результати, вони отримують численні премії на таких конкурсах.»

Учениця 11 класу Роксана Сопко рада, що відтепер має нагоду проводити уроки у сучасному кабінеті української мови:

«Я дуже люблю українську мову, тому беру участь у різних конкурсах з української мови. Я брала участь також в повітовому етапі олімпіади, на якому отримала першу премію. Я також співаю у хорі, яким керує вчитель релігії Василь Білан. Я дуже рада, що в нашому ліцеї є сучасний кабінет української мови, де маємо інтерактивну дошку, ноутбуки, аудіо-відеопроєктор і тепер ми легше і краще можемо вивчати рідну мову. Дякуємо Союзу українців Румунії за те, що вони зробили це можливим.»

Христина ШТІРБЕЦЬ
Всесвітня служба радіо Румунія
Фото авторки

ГАРНИЙ ПОЧАТОК, ЗРАЗКОВА ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ВІДДАНІСТЬ ЗАБЕЗПЕЧУЮТЬ УСПІХ

Все почалося 15 липня 2022 року, коли невелика делегація Союзу українців Румунії під керівництвом голови Миколи Мирослава Петрецького, депутата румунського парламенту, поїхала до Торгово-промислової палати м. Чернівці на запрошення її голови Василя Ляховича взяти участь у круглому столі на тему «Можливості співпраці установ, об'єднань та неурядових організацій України з Союзом українців Румунії та подібними організаціями з Румунії, особливо з повітів з більшістю українського населення, і не тільки, у просуванні продукції місцевих виробників на румунський ринок»

На цій першій робочій зустрічі були закладені основи майбутньої співпраці. Перш за все, українська сторона через президента Чернівецької торгово-промислової палати та відповідно представни-

дами зокрема з Чернівецької області, підтримка культурно-освітньої діяльності українців Румунії. Під час обговорення стану виконання домовленостей, узгоджених під час

такти між представниками українських та румунських бізнесменів в умовах російської військової агресії проти України.

Румунська делегація, яка брала участь у форумі, складалася з 30 бізнесменів із повітів Караш-Северін, Тіміш, Сату Марє, Марамуреш, Сучава, Ботошани, Яси. З української сторони до заходу долучилися понад 40 представників малого та середнього бізнесу, зацікавлених у налагодженні співпраці з потенційними румунськими партнерами.

Під час офіційної частини ділової зустрічі з вітальними промовами перед учасниками виступили голова Чернівецької торгово-промислової палати Ва-

силь Ляхович, голова Союзу українців Румунії, депутат Парламенту Румунії Микола Мирослав Петрецький, перший заступник Чернівецького голови ОВА Альона Атаманюк, заступник голови Чернівецької обласної ради Михайло Павлюк, начальник управління розвитку Чернівецької міської ради Сергій Бостан. Представники місцевої влади, серед іншого, висловили вдячність керівництву Союзу українців Румунії за чітку проукраїнську позицію, політичну, моральну та матеріальну підтримку України загалом та Чернівецької області зокрема, яку отримують від української діаспори в Румунії.

Голова Чернівецької торгово-промислової палати Василь Ляхович зазначив, що це перший міжнародний захід такого масштабу, організований в області з часу початку пандемії коронавірусу та російської агресії. Він зазначив, що бізнес-зустріч спрямована на встановлення нових торговельно-економічних зв'язків, активізацію взаємовигідного транскордонного співробітництва, стимулювання співпраці бізнес-середовища для

ків місцевих органів влади та бізнесменів, присутніх на зустрічі, представила перелік пріоритетів співпраці для української сторони в поточному комплексі умов для української економіки, породжених військовою агресією Російської Федерації. У цих умовах українські бізнесмени потребують підтримки і, насамперед, партнерства для співпраці та нових ринків збуту своєї продукції. Голова Союзу українців Румунії представив детальну інформацію про участь Союзу українців у підтримці біженців у всіх аспектах, від перших днів вторгнення Російської Федерації до сьогодні.

Друга робоча зустріч відбулася 4 листопада 2022 року, коли делегація Союзу українців у Румунії на чолі з головою організації, депутатом Миколою Мирославом Петрецьким, передала десять потужних електрогенераторів Чернівецькій обласній військовій адміністрації, які були закуплені за власні кошти. Цього ж дня відбулася робоча зустріч з головою Чернівецької торгово-промислової палати, під час якої було підписано протокол про співпрацю між двома організаціями. Документ передбачає, серед іншого, співпрацю сторін у розвитку торгово-економічних відносин між представниками бізнес-середовища України та Румунії, сприяння взаємовигідному інвестиційному співробітництву, сприяння налагодженню економічних і культурних контактів між українськими та румунськими територіальними грома-

зустрічі підприємців області з керівництвом Союзу українців в Румунії (15 липня 2022 р.), було обговорено необхідність організації найближчим часом у Чернівецькій палаті економічного форуму представників бізнес-середовища з числа етнічних українців Румунії та підприємців України. Сторони домовилися продовжувати діалог і докласти зусиль, окрім факторів відповідальності за втілення домовлених на практиці та встановлення графіку дій на наступний період

Із цієї нагоди Микола Мирослав Петрецький запропонував організувати форум румунських та українських бізнесменів у Румунії із залученням Торгово-промислових палат Румунії, але ця пропозиція не була прийнята українською стороною через ситуацію в Україні та обмеження, які вводяться на виїзд з країни для осіб до 60 років.

На основі попередніх домовленостей та Протоколу, підписаного 4 листопада 2022 року, 16 березня 2023 року у Чернівцях відбулася зустріч представників бізнес-кіл

серед етнічних українців Румунії та українських підприємців на тему «Можливості реалізації бізнес-потенціалу Чернівецької області та співпраця у просуванні продукції місцевих виробників на ринок Румунії». Захід організовано за ініціативи Чернівецької торгово-промислової палати та Союзу українців Румунії та мав на меті активізувати ділові кон-

виходу на міжнародні ринки, пошук шляхів подолання існуючих перешкод на шляху

Віктор ГРИГОРЧУК,
голова Яської філії СУРу
Фото автора

(Продовження на 15 стор.)

Наша сусідка Марічка

Мій чоловік Павло любив писати про людей похилого віку, тож, мабуть, передав і мені таку цікавість. На цей раз я збираюся поділитися з нашими читачами про ще одну зустріч з людиною, яка привабила не тільки мою увагу та пошану, але таки спонукала бажання написати про неї.

Зустріла я вуйну Марічку минулої осені, коли на запрошення моїх друзів Поповичів загостила до Серетського присілку Руснаки, – їхнє місце народження. Наміром нашої спільної подорожі було допомогти меншій Ічиній сестрі збирати осінній урожай. На таку своєрідну клаку нас запросила її молодша сестра, бо шкода було не використати гарну осінню погоду. Ми знали, що з того урожаю дістанеться і нам певна партія, чи то як заробіток, чи просто як дарунок з дому.

На полі нас зібралося досить багато, тому й було весело.

На їхній широкій ниві роботи було різної: одні копали картоплю, інші збирали її та носили кошиками до машини. Деяких заохотили зносити на купу спілі гарбузи та кабачки, а я намагалася ще знайти хоч кілька стручків недозрілих квасоль, бо в той час це було уже рідкістю.

Нараз хтось із присутніх весело вигукнув: *«Люди добрі, ану подивіться хто йде нам на допомогу! Як би то йшла робота без вуйни Марічки?!»*

«Та цій нашій сусідці уже поперх 95! Куди їй до роботи, коли без палички ні на крок?»

«Та пустіть, хай помагає, як їй це до душі! Паличка послужила на горбок піднятися, а тут вже ось аж де її шпурнула!.. Вона ж і замолоду так чинила: лиш покімтить, що у нас розпочалася якась робота, то вже не стерпить, щоб не подати і свій внесок... Ніколи не чекала, аби хтось кликав – сама приходила!..» *«Та бо то таки дуже порядна жінка! Щоправда, у цей вік уже май спала з сили, але й далі не дається, хату чисто тримає, ходить гарно вбрана; у своїх файних роках ще сама собі купує, що їй потрібно. Щонеділі ходить до церкви у святоній одежі. Так звикла з замолоду, коли ще не було церкви відкритої тут близько, на цвинтарі, а ходила аж до храму Івана Хрестителя, що в центрі міста.»*

Мені було цікаво й приємно слухати такі гарні думки про жінку, яку я почала з повагою спостерігати. Навіть забанувала, що вона недовго пробула з нами, бо до роботи її вже не дуже допускали, зате гарно дякували, бо знали, що вуйна навідалася з доброї волі, як колись давно з'являлися сусіди на клаку.

Десь через місяць, вже в Онештах, Ганько Попович розпочав бесіду про неї: *«А ти знала, що вуйна Марічка – то старша сестра нашого приятеля Галька? (Михайла Михайлюка). Як не знала, хіба я не сказав ще тоді?!»*

Ця вістка не так здивувала, як розчарувала. Шкода було дізнатися про таке аж тоді, коли вже не було змоги краще познайомитися та поговорити з людиною, яка мене так зацікавила.

Щоб якось розвіяти моє явне невдоволення, Ганькова дружина признала, що вона також жаліє, що так склалася ситуація. Тому сама почала розповідати про найближчу їхню сусідку, яку вона добре пам'ятає з малку.

«Її хата – дуже близько, тому часто заходила до нас, чи води брати, чи лише поговорити або й допомогти у якійсь роботі. Колись дуже добре малася з моєю мамою, а тепер – так само і з моєю сестрою, ніби належить до нашої фамілії.»

Такі слова заохотили мене попросити Віоріку, щоб більше розповіла про жінку, яка викликала в нас не лише повагу, а й неабиякий інтерес. Довго її просити не довелося.

«Чому би ні? Про таку порядну і господарну жінку я радо можу говорити, бо вона це вартує. І мої родичі мали гарні враження про неї, відколи стала нашою сусідкою, тобто відколи віддалася за Туня Подюка, чия хата – третя від нашої. Я полюбила її ще коли була маленькою, тому що хрестилася, коли починала або кінчала роботу. А коли сідала за стіл, то пошепки казала «Отче наш».

Доля вуйни Марічки склалася невеселою. Чоловік її заслаб на ноги та досить молодим й помер. А молодій вдовиці припалося не тільки самій вести господаркою, а ще й до смерті обходити стареньку тещу. Своїх дітей не мала, зате подарувала внукові по сестрі свій город при дорозі.

Хоч була сама й поле мала, поки була в силі, обробляла його вчасно. Була хвалена за те, що гарно упорядковувала свій сад, також за те, що дарувала зі своїх доспілих фруктів усім, хто в неї просив.»

Нараз її розповідь була перебита Ганьком: *«Як сказати по-правді, то вуйна Марічка насамперед була моя сусідка, бо народилася на нашій куті. Я запам'ятав її ще коли мав 4-5 років. Була старша від мене десь на 10 років, тому часто любила кудись мене посилати задля своїх інтересів. За мої послуги вуйна завжди відплачувалася бомбонами, а це мене дуже тішило, бо в ті часи рідко хто мав цукерки. Я про це ніколи не забував. Але й вуйна ще має добру пам'ять, бо якось недавно сама мені пригадала, що в дитинстві любила угощати мене солодощами.»*

Бесіда мені подобалася, тому попросила, щоб друг подрібніше пригадав про своє дитинство. Так він охоче почав описувати їхнє улюблене місце для грання, тобто цвинтар. То був ідеальний вибір, великий і затишний простір і благодійні тіні дерев, котрі добре припадали від час гарячих літніх місяців. А була ще й криниця через дорогу, таки на подвір'ї вуйни Марічки, яка також ставала в пригоді для змороної та спраглої дівчини. Ту криницю викопав Ілько Михайлюк, її тато, а він славився на весь Серет своїм майстерством виготовляти гарні кам'яні хрести.

І знову втрутилася його дружина Іка, бо й вона має хист для розповідей. На відміну від Ганька, вона любить ходити до церкви і поважає релігійні традиції. За це вона й вуйну Марічку полюбила і завжди поважно до неї ставилася.

«Але та криниця найбільше проявляла свою роль на Великдень, у понеділок і у вівторок, коли ще тримався стародавній звичай поливати дівчат. Тоді хлопцям, – а то й чоловікам, – було потрібно багато води, щоб все наповнювати свої відра чи коновки, з якими вони вистежували дівчат, коли ті виходили із церкви, щоб зненацька обливати їх холодною водою. Дівчата нібито противилися: кричали, тікали, пробували сховатися. Але то була весела гра для молоді. Вважалося за велику честь для дівчат повертатися додому в мокрій святоній одежі, бо в ті два дні вода була доброю для здоров'я і для щастя навіть і для худоби та для урожаю. Давні люди пов'язували Великодне поливання з обрядами весняного очищення, яке мало би бути не лише зовнішнім, а й внутрішнім.

Так казали колись старі люди, але тепер вже мало хто ще вірить у таке. Тому сучасна молодь цурається або навіть соромиться давніх традицій, бо вважає їх селянськими або застарілими. А то шкода. Їм тепер пасує більше носити в руках смартфони, аніж писанки.»

Валерія ШОВКАЛЮК

ГАРНИЙ ПОЧАТОК, ХОРОША ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ВІДДАНІСТЬ ЗАБЕЗПЕЧУЮТЬ УСПІХ

(Продовження з 13 стор.)

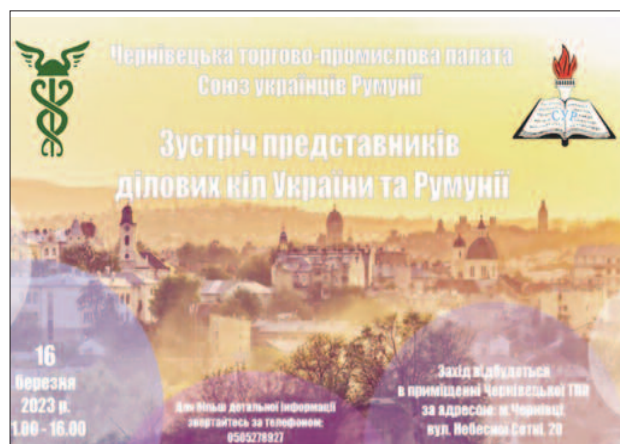
інтернаціоналізації бізнесу, проведення переговорів із потенційними партнерами. Голова Палати також зробив коротку презентацію перспективних напрямків співпраці, які можуть зацікавити бізнесменів Румунії, можливості співпраці, бізнесу та інвестиційний потенціал Чернівецької області.

Голова Союзу Українців Румунії запевнив українську сторону, що обговорені питання та надані пропозиції будуть проаналізовані на рівні керівництва, а заходи, які будуть закладені, будуть реалізовані в планах подій як на центральному, так і на місцевому рівнях із залученням голів повітових філій.

Наприкінці виступу Микола Мирослав Петрецький оцінив, що зустріч була сприятливою для відновлення співпраці між двома сторонами, і підкреслив, що вся інформація, зразки продукції та відповідні комерційні пропозиції, представлені під час зустрічі, і ті, які будуть отримані пізніше в електронному форматі, будуть запропоновані представникам румунського бізнес-

середовища. Він також висловив переконання, що якісна, а подекуди й інноваційна українська продукція обов'язково знайде свого споживача на румунському ринку.

У другій частині форуму українські та румунські підприємці мали змогу провести конструктивну дискусію у двосторонньому форматі, після чого відбулася презентація власної продукції. Особливу увагу було приділено налагодженню ділових контактів з українськими виробниками будівельних матеріалів, сільськогосподарської продукції, лег-

кої промисловості, деревообробної промисловості, електрообладнання, продуктів харчування, садівництва тощо. Також на форумі мали можливість представити свою продукцію п'ять переселених підприємств з Харкова, Сум, Миколаєва та Києва. За підсумками переговорів переважна більшість українських фірм і компаній присутніх на заході налагодили контакти з потенційними румунськими партнерами або домовилися про продовження зусиль у цьому напрямку.

У заході взяла участь Генеральний консул Румунії в Чернівцях Ірина Лоредана Стенкулеску, яка поспілкувалася з учасниками форуму.

На рівні керівництва області та Союзу українців Румунії досягнуто домовленості про організацію у Чернівцях українсько-румунського економічного форуму за участю бізнесменів з кількох повітів Румунії та областей. в Україні.

Перебуваючи в чудовому місті Тімішоара, ми, українська сім'я Васильків, відвідали багато цікавих заходів, які організовував СУР. На початку березня ми завітали в центральну бібліотеку імені Євджана Тодорана. Тут була організована книжкова виставка, присвячена важливим подіям історії України. Акцент було зроблено на річницю російського вторгнення в Україну. Ми разом з студентами та запрошеними гостями із цікавістю розглянули запропоновану літературу. Адже, бібліотеки беруть активну участь у виховному процесі студентів університетів, проводячи багато заходів, які сприяють формуванню у молоді позитивного ставлення до національних та загальнолюдських цінностей.

Відкрив захід професор університету Василь Доча, який ознайомив студентів з гостями, що знайшли час і прийшли на зустріч. Це – доктор наук університету Вест Міхай Мураріу, голова Тіміської філії Союзу українців Румунії Юрій Глеба, а також представники комітету Сергій Шпілка, Бянка Гінда, Міхаєла Бумбук та інспекторка з української мови Марія Сабо-Кондрей.

Голова Тіміської філії Союзу українців Румунії Юрій Глеба відзначив, що повномасштабне вторгнення російських військ в Україну принесло кровопролиття та перекреслило мрії багатьох українців. Чимало юнаків і

дівчат пішли добровольцями до армії, щоб із зброєю в руках захищати свою країну від російської агресії. Країни Європи з перших днів війни підтримують біженців з України. Держави надають українцям тимчасове житло, гуманітарну, соціальну та

матеріальну допомогу. Не залишилася осторонь й Румунія. Голова Тіміської філії Союзу українців сказав, що румунська молодь повинна знати правду про сьогоднішні події, які відбуваються в Україні.

Професор історії з України Михайло Васильків зазначив, що з 24 лютого 2022 року в Україні діє воєнний стан, пов'язаний з повномасштабною війною, розв'язаною путінською клікою проти суверенної української держави. За 8 років терору на Донбасі та окупації Криму рівень агресії нашого північного сусіда зріс. Російська армія завдає підступних ударів по цивільних

З УКРАЇНОЮ В СЕРЦІ

об'єктах, медичних закладах та школах, знищує вщент українські міста, обстрілює «зелені» евакуаційні коридори, регулярно нехтує нормами Женевської конвенції 1949 року щодо мирного населення під час війни та скоює воєнні злочини, цинічно вбиваючи українців. Михайло відмітив, що після перемоги українці при допомозі цивілізованого світу відбудують свою державу. Наша нація працьовита, щедра, співуча і ніхто не здолає нас. бо в нас є сила, а сила – в єдності.

Інспекторка з української мови Марія Сабо-Кондрей розповіла, що разом з колегами намагається допомогти українським матерям, які звер-

таються до неї за допомогою. Влаштовує українських дітей на навчання в румунські школи, на курси румунської мови, в спортивні секції... Адже над головами українців літають ракети, кожен день лунають вибухи й вони потребують допомоги. Сильно постраждала психіка дітей. Адже ті діти, які чули вибухи, постріли, травмовані на все життя. У них з'явилися проблеми зі сном, вони лякаються звуків, які нагадують їм про війну та мають тривожну поведінку. Війна в Україні стала для всіх великою трагедією.

Зустріч була інформативною, змістовною та надзвичайно актуальною. Сьогодні, як ніколи, для українців є актуальними слова Великого Кобзаря «Борітеся – поборете! Вам Бог помагає! За вас правда, за вас слава і воля святая!

Наталія ВАСИЛЬКІВ

Фото авторки

Фотовиставка «Втрачений дім»

17 березня в приміщенні Бухарестської філії Союзу українців Румунії відбулася фотовиставка «Втрачений Дім», проєкт організації «Молода Просвіта Прикарпаття» з Івано-Франківська. Також була презентація графічної новели «На межі».

«Сучасна історія України написана кров'ю і болем тисяч простих людей. І це не жалюгідні слова, а, на жаль, реальність, з якою зіткнулися українці в XXI столітті» – так починається каталог фотовиставки «Втрачений Дім». Це реальні свідчення українців, які постраждали від російської агресії. Мета виставки – поінформувати мешканців сусідніх держав України про трагічний досвід тих, хто знайшов притулок в їхніх державах.

Починаючи з літа 2022 року, команда організації «Молода Просвіта Прикарпаття» відвідала 30 притулків на Івано-Франківщині, де записала розповіді тамтешніх людей. Людей «різного віку, статі, поглядів й з різних регіонів країни». Тож за підтримки Агентства США з міжнародного розвитку (USAID) організували фотовиставку разом із каталогом, на основі якого створена графічна новела «На межі». Ці культурні матеріали перекладаються з української на англійську, румунську та угорську.

Розпочавши свій шлях Україною, а потім і Республікою Молдова, фотовиставка також прибула до Бухареста в осередок Бухарестської філії Союзу українців Румунії. Фотовиставка складалася з презентації двадцяти двох портретів українських мирних жителів, які були змушені тікати від війни, а також, звичайно, їхніх історій.

«Наша виставка є представницькою, тобто кожна історія представляє район України, де точаться, чи точилися бої, чи були окуповані. Це Херсонська область і Харківщина, Київщина, Донецьк, Луганськ і Одеса, а також інші райони, куди увійшли росіяни. Тут є чоловіки і жінки, люди різного віку,

Фотографії зроблені Олександром Плаксіним, який, як і сюжети його портретів, став вимушеним переселенцем. Він пише: «Особистий досвід минулого допоміг глибше відчутти і передати емоції героїв, зображених на портретах». Фотографії, на перший погляд, прості – людина, яка сидить самотньо на стільці в підвалі; дочка обіймає матір; сім'я проводить час разом. Але дивлячись на ці світлини, потрапляєш в інтимні моменти постраждалих від війни українців.»

Іншим методом представлення цих історій було створення збірки графічної новели під назвою «На межі». Назва стосується українців, які знаходяться на межі між життям і смертю, на межі своїх можливостей, та вони залишаються людьми і допомагають один одному. На сторінках коміксу теплі та холодні кольори зустрічаються в сильному контрасті, ці кислотні та змиті кольори створюють відчуття неспокою, якраз доречне для розповідей про трагедії війни. Але все ж історії сповнені надії, як і люди на фотографіях. Люди, які пережили стільки трагедій, все ще мають силу посміхатися.

Один із цих двадцяти двох українців був присутній на заході. Пан Володимир до війни був тренером з плавання в Маріуполі, а тепер каже нам: «У нас, у Маріуполі, нічого не залишилося. Ми не повернемося туди. Навіть якби хата була ціла, я б не пішов». Володимир розповів, як йому вдалося вижити, незважаючи на втрати на війні: від рідних і друзів до дітей, яких тренував.

Наприкінці заходу учасники мали можливість сказати кілька слів у відкритому діалозі з аудиторією. Таким чином, деякі з біженців поділилися в безпечному середовищі своїм трагічним досвідом і труднощами, через які вони пройшли.

Після Бухареста наступним пунктом експозиції стане Будапешт, Угорщина, продовжуючи інформувати мешканців сусідніх держав України про труднощі, через які проходять українці, які не залишають своїх домівок добровільно, а втрачають їх через війну.

«Для нас важливо, щоб усі глядачі, слухачі та читачі зрозуміли, що це історії не лише двадцяти двох людей, це історії мільйонів українців, які сьогодні змушені рятуватися від бомб агресора» – заявила на завершення для TVR Євгенія Бардяк.

Степан ТРАЙСТА

Фото автора

молодь до двадцяти років, люди, яким за сімдесят і середнього віку, інваліди та хворі. Ці люди представляють усе українське населення», – повідомляє президент організації Євгенія Бардяк.

На відкритті заходу Михайло Трайста, голова Бухарестської філії СУР, говорив про важливість цієї події та передав привітання депутата Миколи Мирослава Петрецького. Далі слово взяла Євгенія Бардяк, розпочавши презентацію виставки та людей, які були змушені покинути рідні домівки, рятуючись від жорстокості війни, відчайдушно шукаючи притулку для себе та своїх дітей.

Подаємо нову адресу по інтернету нашої редакції:
E-mail: ukrainskyi.visnyk@uur.ro

Застереження

- * За достовірність фактів, цитат, власних імен та інших відомостей відповідають автори підписаних матеріалів.
- * Редакція може не поділяти точки зору авторів.
- * Надіслані до редакції матеріали не повертаються.
- * Редакція залишає за собою право скорочувати і редагувати надіслані матеріали, не порушуючи їхнього основного змісту.

УКРАЇНСЬКИЙ ВІСНИК UKRAINSKYI VISNYK

Шеф-редактор

МИХАЙЛО МИХАЙЛЮК

Редактор – Тереза ШЕНДРОУ

Техноредагування і комп'ютерний набір: Тереза ШЕНДРОУ

Редакція: Раду Попеску № 15, Бухарест

Телефони: 0212220755; 0212220737; 0212220748; 0212220724

Друкарня S.C.SMART ORGANIZATION S.R.L., Бухарест, Румунія

Redacția: Radu Popescu Nr. 15, Sector 1, București, România

ISSN 1223-1614